

گزارش جلسات برگزار شده توسط گروه‌های علمی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

گروه علمی علوم بهداشتی و تغذیه
تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۴/۰۸/۱۲
موضوع/ موضوعات جلسه: ادامه "چالش‌ها و راهبردهای کنترل سرطان در کشور"

ششصد و دومین جلسه گروه علوم بهداشتی و تغذیه فرهنگستان علوم پزشکی روز دوشنبه ۱۴۰۴/۰۸/۱۲ با موضوع "چالش‌ها و راهبردهای کنترل سرطان در کشور" تشکیل شد.

در ابتدای جلسه آقای دکتر جندقی مدیر مرکز بیماریهای غیر واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گزارشی از وضعیت شیوع سرطان در جهان و در ایران، چالش‌های نظارتی و راهبردهای کنترل آن ارائه کردند.

در یک مقایسه بین سالهای ۲۰۱۵ و ۲۰۲۲ در آسیا ۶۵٪، اروپا ۲۲٪، آمریکا شمالی ۴۳٪، آفریقا بیشتر از ۱۰۰٪، اقیانوسیه ۵۹٪ با افزایش مواجه بود که شاید بدلیل افزایش امید به زندگی بوده است.

پیش‌آگهی افزایش بروز نشان می‌دهد تا سال ۲۰۴۰ در جهان ۱/۵ برابر و در ایران ۱/۹ برابر می‌شود و افزایش مرگ ناشی از آن ۱/۶ برابر در جهان و ۲/۱ برابر در ایران خواهد شد.

عوامل موثر آن سبک نامناسب زندگی، الگوی نامناسب غذایی استعمال دخانیات و کم تحرکی می باشد.

در سطح پیشگیری نظارت و پایش وجود دارد ولیکن متأسفانه در سطح ۲ تسلطی نداریم.

ضعف در یکپارچگی سیاست‌های پیشگیری تا مراقبت تسکینی وجود دارد.

در سند ۱۳۹۵ قرار بر این بود که برنامه‌ها، منجر به کاهش ۲۵٪ موارد بروز NCDs شود ولی متأسفانه به هدف کاهش

مرگ‌های زودرس ۳۰ – ۷۰ سال ناشی از سرطان نرسیدیم

در برنامه کوتاه مدت، شورای کشوری کنترل سرطان با اختیارات بین بخشی تشکیل شد. در میان مدت یکپارچه سازی سیاست‌های پیشگیری و تفویض اختیار پیش بینی شد.

چالش‌های نظام سلامت در سرطان عبارتند از استعمال بالای دخانیات، سبک نادرست زندگی، الگوی نامناسب غذایی، کم تحرکی و مصرف باقیمانده سموم دفع آفات نباتات و کودهای شیمیائی، فقدان آگاهی و آموزش ناکافی و کمبود برنامه‌های پایدار خود مراقبتی و نبود مداخلات فرهنگی

راهکارهای موجود

مداخلات کوتاه مدت: شامل گسترش برگزاری بسیج های آگاهی بخشی، اجرای برنامه های کشوری خود مراقبتی و تقویت آموزش سلامت در مدرسه

مداخلات میان مدت: شامل وضع مالیات سنگین بر دخانیات و قلیان، تدوین برنامه سلامت محیط زیست سرطان محور، توسعه همکاری بین وزارت بهداشت با آموزش و پرورش و رسانه ملی و آموزش از کودکی

مداخلات بلند مدت: استقرار سیاست های ملی کاهش عوامل، تغییر فرهنگ عمومی به سمت سلامت محوری و خود مراقبتی پایدار

چالش های موجود:

- ضعف در پوشش غربالگری در سطح ارائه خدمت
- ضعف در نظام ارجاع بیماران به سطوح ۲ و ۳
- ضعف سامانه ثبت غربالگری در بیماران
- عدم تبادل اطلاعات بین سامانه ها
- کمبود زیر ساخت مشخص زود هنگام و رایگان نبودن آن
- نبود نظارت و ارزشیابی در پایش برنامه ها
- نابرابری استانی و نبود دسترسی به امکانات تشخیص و درمان
- عدم ادغام خدمات تسکینی در نظام ارجاع و پزشک خانواده
- کمبود دارو
- کمبود حمایت های معنوی ، روانی و اجتماعی
- عدم یکپارچگی حمایت ها و کمک های مردمی و خیرین
- نبود اعتبار ویژه برای برنامه های مرتبط

اجرای بسته پایش از سطح اول، شناسنامه دار کردن بیمار تا سطح بالا در سه استان بصورت آزمایشی شروع شده است.

سپس آقای دکتر کاظم زنده دل معاون پژوهشی مرکز تحقیقات سرطان نیز به آمارهای ابتلا به سرطان و گزارشات مربوطه اشاره داشتند:

در ایران شیوع سرطان کولورکتال در زنان و معده و پروستات در مردان بالاترین آمار را به خود اختصاص داده است. متأسفانه ثبت موارد سرطان در دوره هایی از دولت ها متوقف و مجدداً " در دوره حاضر آغاز گردیده است. در اکثر استانها شیوع سرطان پستان را داریم و در کرمان نیز به دلیل گسترش استعمال تریاک شیوع سرطان مثانه بالا است. گزارش بقای ۵ ساله سرطان در سال ۱۳۹۵ ، ۵۴٪ در تهران ۴۰٪ در کرمانشاه و کرمان ۴۶٪ را نشان داد. مورد سرطان مغز و اعصاب کودکان بقاء ۴۸ درصدی داریم. ۲۱٪ سرطان زنان با اقدامات پیشگیری قابل کنترل است. در مورد ارتباط آلودگی هوا با بروز سرطان در کشورهای در حال توسعه متأسفانه داده های دقیقی وجود ندارد. متأسفانه سن مصرف قلیان پایین آمده و خطر بروز سرطان را افزایش داده است. انجام مداخلات برای کنترل برخی از موارد مثل سرطان مثانه ناشی از استعمال تریاک ضرورت دارد.

نظریات و پیشنهادات سایر مدعوین:

- تا زمانیکه تسلط به سطوح صفر و یک وجود نداشته باشد برنامه ریزی در پیشگیری پاسخ نخواهد داد.
- فقط برای سه مورد سرطان کولورکتال، دهانه رحم و پستان غربالگری انجام میشود.
- پیشنهاد ویژه برای آموزش تکنسین ها برای انجام رویه تشخیص کولورکتال
- خرید خدمت در بخش خصوصی برای مراجعه افراد
- جلب کمک و استفاده از ظرفیت بهزیستی برای خدمات مراقبت در منزل
- اجرای برنامه خود مراقبتی با بکارگیری شبکه های مجازی
- اضافه کردن غربالگری H Pylori به برنامه ها
- ضرورت آموزش استاندارد های استفاده از سموم دفع آفات نباتات و کودهای شیمیائی
- آنالیز باقیمانده سموم ، که در محصولات نگران کننده است.
- رهگیری محصولات غذایی شروه شده ولی بدلیل عدم تخصیص اعتبار ادامه نیافت.
- دخالت دادن مردم در برنامه ها و گسترش مطالبه گری.
- ضرورت توقف کار کارخانجات حاشیه شهر ها که موجب آلودگی محیط هستند.
- در سند NCDs بایستی دقیقاً وظائف دستگاههای اجرائی در کنترل عوامل و پیشگیری تدوین شود تا مطالبه گری صورت گیرد.

- ضرورت ترغیب جوانان به ورزش و راه اندازی یارانه ای باشگاههای عمومی بویژه در مناطق کم برخوردار
- در روند سرطان، مراقبت های تغذیه ایی پیش بینی نشده و حمایت نمی شود.
- ضرورت پوشش بیمه ای برای برنامه های پیشگیرانه
- ضرورت اعتماد سازی برای مطالبه گری و کمک مردم و سازمانهای مردم نهاد
- ضرورت توجه به کنترل ورود میکروپلاستیک ها در محیط زیست
- ضرورت تبیین مفهوم "کاهش آسیب" و راهکارهای اثر گزار

با توجه به اهمیت و وسعت موضوع مقرر شد ادامه بحث به جلسه آتی گروه بویژه در خصوص مداخلات کاربردی اختصاص یابد.

